

Біблійний Прапор

«Підійміть над народами прапора»
— Ісаї 62:10 —

ЗМІСТ:

Багач в аду	2
До аду — й назад	12
Майбутній ад	17

**Що таке ад?
Хто і коли до нього йде?
Як можна з нього повернутися?**

БАГАЧ В АДУ

ЧИ ВІН КОЛИ-НЕБУДЬ З НЬОГО ВИЙДЕ?

ВТЕМІ «Перший ад Біблії» [E16] ми досить детально розглянули вживання єврейського слова *шеол* у Старому Заповіті, там де воно стосується першого аду, і також вживання грецького слова *гадес* в Новому Заповіті, котре завжди стосується першого аду. Застосовуючи три загальноживані визначення слова ад, ми переконалися, що єдине визначення, котре пасує до кожного випадку, це те, яке визначає ад як стан забуття, несвідомості. Та наше обговорення першого аду буде неповне, якщо ми не розглянемо притчу про багача і Лазаря, де також знаходимо слово *гадес*. Ми розуміємо, що багато-хто опирає свій погляд про ад, як місце тортур, саме на цій притчі, записаній в Єв. Луки 16:19–31. Тому ґрунтовно дослідимо цей фрагмент.

БУКВАЛЬНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ

Ті, які тримаються буквальної інтерпретації, кажуть, що був багатий чоловік, який дуже розкішно жив; і був жебрак, на ім'я Лазар, який був дуже голодний і лежав біля воріт багатого, бажаючи кормитись крихтами, що падали зо столу багатого. Лазар помер і був віднесений ангелами на лоно Авраама, нібито на небо. Потім помер також багатий і пішов до гадесу (аду), де він терпів муки, і в цей же час бачив здалеку Лазаря, що був на лоні Авраама. Тоді він почав кликати до Авраама, щоб змилувався над ним і послав Лазаря, щоб той вмочив кінець свого пальця у воду та й прохолодив його язика, полегшуючи таким чином його страждання. Авраам відхилив його прохання, з тієї причини, що він вже отримав добре в своєму житті, тоді як Лазар отримав погане, а ще через те, що неможливо перейти велику безодню, яка поставлена поміж багатцем та Лазарем. Тоді багач попросив щоб повідомили його п'ятьох братів, щоб і вони не потрапили

в місце мук. Авраам відхилив і це прохання, сказавши, що вони мають Мойсея та пророків, котрих і повинні слухати. Багач доказував, що коли б хто із мертвих воскрес і прийшов до них, то покаявся б, та Авраам відповів, що коли вони не повірили Мойсею й пророкам, то не будуть переконані й тоді, коли хтось воскресне із мертвих.

ДВАНADЦЯТЬ ЗАПЕРЕЧЕНЬ

Проти буквальної інтерпретації цієї притчі є щонайменше дванадцять біблійних, логічних та фактичних заперечень. По-перше, буквальна інтерпретація суперечить характеру Бога, котрий описаний, наприклад, в Єр. 9:23: «Хто хвалиться, хай хвалиться тим, що розуміє і знає мене, що Я — Господь, який творю [функція сили] милість [любов] і суд [мудрість], і справедливий на землі; Мені бо це до вподоби, — слово Господне». Також і інші біблійні тексти показують великі прикмети Бога, напр. Єзек. 1:5–14; Об. 4:6,7 (орел — мудрість; лев — сила; теля — справедливість; лице людини — любов); Йов. 37:23; Повтор. 32:4, і т.д. Буквальна інтерпретація суперечить Божій мудрості, тому що мудрість створює плани, через які досягаються корисні цілі, а вічне тримання багача в місці мук, без сумніву, не має жодної корисної цілі. Це суперечить Його справедливості, бо справедливість вимагає позбавлення людини життя за її гріх (Бут. 2:17), бо ж «заплата за гріх — смерть» (Рим. 6:23), а про Бога сказано (Пс. 145:20): «безбожних усіх Він понищить». Тому, якби Бог вічно зберігав і катував їх, то це було б порушенням Його справедливості. Це також порушує Божу любов. Ніхто з тих, хто належним чином оцінює Божу любов, не може вірити, що Він буде вічно катувати Свої створіння, не роблячи нічого, щоб дати їм полегшення. Це порушило б Божу силу, яка склада-

ється з самоконтролю та терпеливості. Сила має виконавчу функцію й реалізовує Божі плани, ціллю яких є благословення людства (Бут. 12:1–3). Вона може діяти тільки в гармонії з мудрістю, справедливістю та любов'ю. Отже, катування багатого чоловіка не було б властивим уживанням Божої сили; воно було б більш подібне до диявольської сили. Тому буквальна інтерпретація цієї притчі є в прямій протилежності до різних рис Божого характеру.

Буквальна інтерпретація суперечить також викупу, про який ясно вчить напр. 1 Кор. 15:3. Там св. Павло заявляє, що вся Євангелія, яку він отримав, і яку звіщав Коринтянам, полягає в тому, що Христос *помер* (а не *зазнав вічних мук*) за наші гріхи, згідно Писань (Старого Завіту). Одним з цих писань є Іс. 53:4–12. Це пророцтво дуже яскраво й образно змальовує страждання та смерть нашого Господа, як нашого викупу; тому ми процитуємо увесь цей фрагмент, а в дужках помістимо деякі коментарі: «Направду ж Він немочі наші узяв [стаючись нашою жертвою за гріх, Він узяв наші слабості, звільняючи таким чином нас від карі за них] і наші болі поніс [у Своїй досконалій людській природі Він переносив такий смуток, який і ми переносимо], а ми уважали Його за пораненого, ніби Бог Його вдарив поразами й мучив... [багато-хто вважав, що Він був зраний від Бога і терпів лихо через Свої власні гріхи, але не так було, бо як жертва викупу Він терпів за гріхи інших]. А Він був ранений за наші гріхи [за наші переступи Він зазнав п'яти ран: чотири від цвяхів — дві на руках і дві на ногах — та одну від списа], за наші провини Він мучений був [коли Він зайняв наше місце і взяв на Себе нашу кару, щоб в такий спосіб нас викупити], кара на Ньому була за наш мир [це було необхідним, щоб встановити мир між Богом та нами; Він переніс її за нас, як нашу жертву за гріх], Його ж ранами нас уздоровлено! [весь людство буде вилікуване завдяки тому, що Він узяв його кару на Себе].

Усі ми блудили, немов ті овечки [нерозумні, як вівці, ми були поблудили в провиних та гріху, і таким чином всі заблукали], розпоршились кожен на власну дорогу [ми дійсно стали дуже, дуже самолюбні], і на Нього Господь поклав гріх усіх нас! [на Нього лягло по-

карання за наші гріхи, тому Він став нашим викупом], Він гноблений був [Він був позбавлений прав], та понижуваний, але уст Своїх не відкривав [жодне нарікання не виходило з Його уст, коли Він, як наш заступник, вірно, аж до кінця, переносив за нас терпіння на хресті та процес вмирання]. Як ягня був проваджений Він на заколення, й як овечка перед стриженнями своїми мовчить, так і Він не відкривав Своїх уст... [від Нього не було жодної скарги, так, як від невинного ягняти, провадженого на заколення]. Від утиску й суду Він забраний був [узи — *Куліша*; в'язниця має на увазі обмеження; книжники і фарисеї, а також Синедрион Його обмежували, і Його судили в Пилата — від тих речей Він був забраний], і хто збагне Його рід? Бо з краю живих Він відірваний був [через те, що Він не був батьком, ніхто не може говорити про покоління, яке б походило від Нього], за провини Мого народу на смерть Його дано...

[Ісус був зраний за гріхи всього людства]. І з злочинцями визначили Йому гроба Його, та Його поховали в багатого [Ісус був похований так, ніби був злочинцем, в гробі Йосипа з Ариматеї, котрий, як ми знаємо, був багатий], хоч провини Він не учинив [ні проти Божого Слова, ані проти Божого закону], і не було в Його устах омани... [Він, навчаючи, ніколи не помилявся; Він був чистий у Своїх науках, чистий в житті, абсолютно чистий в цих справах, без будь-якого дефекту, в жодній мірі]. Та зволив Господь, щоб побити Його [Бог

був задоволений не в значенні, що з захопленням дивився на Його страждання, а тому, що Його план був реалізований через Ісусову жертву викупу, що привело до Його знищення], щоб муки завдано Йому [Бог завдав Ісусові мук в тому значенні, що дав Йому привілей жертвовно покласти Своє життя за увесь людський рід], Якщо ж душу Свою [Свою людську істоту] покладе Він як жертву за гріх, то побачить насіння [матиме нащадків (Іс. 65:23; Пс. 45:16), не дивлячись на те, що під час людського життя не мав жодного нащадка], і житиме довгі дні [*переклад Куліша*: «то й узреть потомство довговічне» — продовжить дні Свого насіння, даючи йому вічне життя], і замір Господній рукою Його буде мати повождення [Він сповнить усі добрі Божі заміри, не тільки по відношенню до

землі, але й також по відношенню до багатьох Божих світів, у міру настання нових віків та у міру здійснення Його майбутніх замірів. В усіх цих справах Він матиме успіх і виконає добру Божу волю].

Він через муки Своєї душі буде бачити плід, та й насититься [коли Ісус завважить славний плід страждань, через які Він проходив, то буде задоволений, тому що користь з цього буде не тільки для Нього самого, але й, по-перше, для Його Отця, по-друге, для Церкви і для решти трьох вибраних класів, та для людського роду; а опісля, в нескінченних віках, у міру як вони приходитимуть один за одним, Він бачитиме, що Його страждання не були даремні. Він буде більше ніж задоволений від того, що Він зробить]. Справедливий, Мій Отрок, оправдає пізнанням Своїм багатьох [Його тривання в правді дало Йому можливість жертвуватися на смерть, і таким чином Він міг достачити виправдання найперше для Церкви, а потім для людства, по мірі послуху у Віці Тисячоліття], і їхні гріхи понесе [Він поніс їхні переступи як кару за їхні гріхи, завдяки чому й стали можливими ці прекрасні результати]. Тому то дам уділ Йому між великими [в оригіналі «з великим» — Бог є тим великим, який дозволить Ісусу сісти на Своему престолі і як наміснику навіки панувати, реалізуючи Його План], і з потужними буде ділити здобич [сильні — це, передусім, Мале Стадо, по-друге, Велика Громада, по-третє, Старожитні та Молоді Гідні. Іншими словами, вибрані будуть тими, з ким Він буде ділити людську родину як здобич, здобути на Голгофі; вони будуть Його спільниками в майбутніх віках, усю вічність, у виконанні всього, що Бог бажатиме зробити] за те, що на смерть віддав душу Свою [Він поклав своє життя жертвовно, вірно, без гріха, на смерть], і з злочинцями був порахований [Синедріон порахував Його як правопорушника, і навіть переконав Пилата, щоб поведився з Ним так, як ніби Він таким справді був], хоч гріх багатьох Сам носив [Він, як викупна ціна, поніс гріх Адама та його раси] і заступавсь за злочинців [найперше, як Первосвященик, Він заступається за Церкву, в цьому часі; опісля, в наступному віці, Він, разом зі своєю Нареченою, заступатиметься за все людство; а потім, цілу вічність, Він своїми добрими ділами реалізуватиме Божий План]».

Як ясно це пророцтво показує, що наш Господь мав понести нашу кару (що нею є *смерть* — Бут. 2:17; Рим. 6:23 — не *вічне життя* в *муках*), виливаючи свою душу на *смерть*. Бук-

вальна інтерпретація притчі про багача й Лазаря доводила б, що після смерті люди терплять тортури як кару за їхні гріхи; але оскільки Христос поніс нашу кару, як наш викуп, відповідну ціну (1 Тим. 2:6), і оскільки смерть становила нашу кару, то ми бачимо, як буквальна інтерпретація цієї притчі насправді суперечить викупу. До того ж, буквальна інтерпретація не запевнила б ні багачу, ані Лазарю проби до життя, яка була забезпечена для них на Голгофському хресті, в часі якої Ісус заступався б за них, як за переступників. Ніхто не може увійти у вічне блаженство без Ісусової заслуги викупу, чи то приписаної, чи застосованої для нього в результаті Голгофи (Дії 4:12). А інакше навіщо було Христу помирати за гріх? Він з Божої ласки скуштував смерть за кожную людину (Євр. 2:9; 1 Тим. 4:10; 1 Ів. 2:2). Тому за судження буквального багача до вічних мук перед смертю Христа цілковито знехтувало б приготовлений Богом викуп за всіх (1 Тим. 2:6), в тому числі й за багача.

Третім запереченням проти буквальної інтерпретації є те, що вона суперечить біблійному погляду на ад. В попередньому розділі [Епіфанічний 16 том; брошура *Перший Ад Біблії* — прим. перекл.] в п'ятій групі текстів ми вже обговорювали ті з них, які доводять, що ад — це протилежність життю. Тому ми їх тут не повторюватимемо. Ми також розглянули багато текстів, які доводять, що ад — це стан несвідомості. Обидві ці лінії думок, відображаючи біблійний погляд на ад, заперечують буквальну інтерпретацію цієї притчі. А тепер ми представимо деякі додаткові біблійні докази, які ясно вказують, що смерть є станом несвідомості.

Йов 14:21, стосуючись цього питання, говорить про померлого батька: «Чи сини його славні, того він не знає, чи в прикрому стані того він не відає». Мертвий батько не знає нічого, що має відношення до його дітей; тому він не може бути свідомий. Він не знає, коли вони в пошані, ані коли в ганьбі, переживаючи пониження. Він є в повній несвідомості.

Псалом 115:17: «Не мертві хвалитимуть Господа, ані ті всі, хто сходять у місце мовчання». Цей уривок не може свідчити про тортури після смерті, бо ті, що відходять до смерті, сходять в місце мовчання, і тому не можуть стогнати у вічній агонії. Це також не може стосуватися раю блаженства, бо ті, що були б у блаженстві, хвалили б Господа, чого небіжчик робити не може. А тому ті, що схо-

дять в стан мовчання, стан смерті, вони цілковито несвідомі.

Псалом 146:3,4: «Не надійтесь на князів, на людського сина... вийде дух його і він до своєї землі повертається, того дня його задуми гинуть». Ми маємо довіряти лише Богу та Христу — нікому іншому. Причина, через яку ми не повинні покладатись на князів, ані на людей, є те, що коли їхнє дихання зупиняється, то вони повертаються в землю, і того самого дня думки їхні гинуть. Вони перестають думати, стають несвідомими. А тому їм не можуть бути ані в муках, ані в блаженстві.

Екл. 9:5,6: «Бо знають живі, що помруть, а померлі нічого не знають, і заплати немає вже їм, бо забута [в значній мірі] і пам'ять про них, і їхнє кохання, і їхня ненависть, та заздрощі їхні загинули вже, і нема вже їм частки навіки [єврейське *олам* — довгий, невизначений період] ні в чому, що під сонцем тим діється». Живі знають принаймні те, що вони повинні померти, перебуваючи під прокляттям Адама, яке часто посилюють ще й власними гріхами. Однак померлі ні про що не знають — вони цілком несвідомі в стані смерті. Це спростовує ідею про те, що вони перебувають в муках, або в блаженстві, бо якби вони терпіли муки, то знали б про те; чи якби були в блаженстві, то також про те знали б. Вони більше не мають жодної нагороди. Коли б вони перебували в небі, чи в місці тортур, то мали б заплату: за свої злі вчинки — покарання, або за праведні вчинки — блаженство. Тому стан смерті є станом несвідомості. Цей текст додає: «їхнє кохання, і їхня ненависть, та заздрощі їхні загинули вже». Померлі перестають любити, ненавидіти та заздрити. Можемо бути певні, що справедливі продовжували б любити, якби вони були в раї блаженства, і що злі продовжували б ненавидіти, — якби вони були свідомі, то ненавиділи б Бога за те, що мучив би їх, і заздрили б тим, хто в блаженстві. Отже, ад має бути станом несвідомості.

Ісаїя 63:16 також доводить, що померлі є несвідомі: «Тільки Ти наш Отець, бо Авраам нас не знає, а Ізраїль [Яків] нас не пізнає». Цей фрагмент доводить, що коли Ісаїя писав ці слова, то Авраам та Яків були в стані смерті, несвідомі, й тому нічого не знали про своїх нащадків. Через те буквальний Авраам не міг буквально звернутися до буквального багача з притчі, тому-що був мертвий і ні про що не знав. У зв'язку з цією темою звернімо увагу на те, що вищенаведені тексти прямо заперечують до-

ктрину спиритизму, яка твердить, що наші померлі друзі та родичі спілкуються з нами. Близько 95% спиритичних явищ — спиритне шахрайство, в якому так званий медіум виконує обманливу дію, а можливо 5% є справді спиритичними. Це не духи померлих розмовляють з живими під час тих сеансів, як це стверджують спиритуалісти, але демони, які прикидаються померлими друзями та рідними. Вони знають таємниці нашого життя; і читаючи наші думки, дізнаються про речі, про які, як ми сподіваємось, ніхто не знає окрім нас та наших померлих друзів чи рідних. Вони завжди готові використати це знання, щоб спробувати переконати нас, якщо ми захочемо їх слухати, що вони є нашими померлими друзями та рідними, що промовляють до нас під час спиритичних сеансів. Якщо ми не зрозуміємо правди стосовно смерті як стану несвідомості, то будемо у небезпеці потрапити в цей великий обман ворога, та під його контроль.

Біблія також використовує сон як ілюстрацію, змальовуючи стан смерті, тому що, коли хтось перебуває в глибокому сні, без сновидінь, той є в стані непам'яті, несвідомості того, що відбувається навкруги. У Даниїла 12:2 ми читаємо: «І багато-хто з тих, що сплять у земному поросі, збудяться, одні на вічне життя, а одні на наруги, на вічну гидоту». Тут згадується про померлих, які сплять в земному поросі, але у відповідному часі, коли Месія прийде, щоб панувати на землі, вони пробудяться. Тому вони, будучи в стані смерті, є несвідомі, і не знаходяться ані в муках, ані в блаженстві. Сказано, що добрі повернуться до *життя* (а це значить, що до воскресіння вони *не жили*), а злі до тривалого сорому та презирства.

Інший біблійний текст, котрий підтверджує, що стан смерті, прирівняний до глибокого сну, є станом несвідомості — Івана 11:11: «Говорить до них: Друг наш Лазар заснув, та піду розбудити Його». Ісус використав сон, як ілюстрацію, щоб представити стан смерті Свого друга, Лазаря з Віфанії. Учні, не зрозумівши Його, сприйняли це як знак, що стан Лазаря покращується (Ів. 11:12,13). Тоді Ісус сказав прямо: «Лазар помер» (Ів. 11:14). «Піду розбудити Його». Коли Ісус наближався до Віфанії, то Марта, яка першою дізналася про Його прибуття, вибігши Йому назустріч, сказала: «Коли б, Господи, був Ти отут, то не вмер би мій брат». Лазар, приятель Ісуса, звичайно не пішов би до мук, бо він був доброю людиною. Отже, згідно погляду тих, хто тримається буквальної інтерпретації притчі про багача в пеклі,

Лазар був би в небі; Ісус же, піднімаючи очі вгору, і бачачи свого друга Лазаря поміж благословенними, але й помічаючи Марію та Марту, сказав би приблизно так: «Лазарю, зійди; твої сестри дуже засмучені, Я не можу дозволити тобі насолоджуватися небесним блаженством коштом їхнього горя і мушу спроводити тебе до цієї проклятої гріхом землі, щоб утішити твоїх сестер». Чи Ісус щось подібне говорив? Безперечно, що ні.

Не поглянув Він також униз і не сказав: «О, Лазарю, Я бачу тебе у муках, там внизу, і Я не можу більше терпіти цього видовища. Скажи демонам, щоб поклали свої вила та дозволили тобі піднятися. Я змушений пробудити тебе з цих жахливих тортур». Він не сказав: Лазарю, піднімися! Як також не сказав: Лазарю зійди! А сказав Він: «Лазарю, вийди сюди! І вийшов померлий [не той, що був насправді живим, не той, що був свідомий, не той, що був у муках, не той котрий втішався блаженством, а той, котрий був мертвим], по руках і ногах обв'язаний пасами», згідно з єврейським звичаєм. «Ісус каже до них: Розв'яжіть його та й пустіть, щоб ходив», що відповідно й було зроблено. Тому Лазар був дійсно мертвий; він був у несвідомому сні смерті, і звідкіля вийшов за могутнім наказом Ісуса та був представлений живим перед своїми здивованими сестрами. Він не мав жодних історій, щоб розповісти про те, що сталося на протязі чотирьох днів, коли він був мертвий. Він не міг розповісти про славу неба, про те, як виглядає Бог та ангели. Не мав також ніяких розповідей про вогнетривких демонів з рогами, роздвоєними копитами, роздвоєними хвостами та язиками, що мають вила з азбестовими держаками. Він нічого не знав про ті страхіння, що були виявлені протягом Середньовіччя. Він був дійсно мертвий; а «померлі нічого не знають». Ісус пробудив його від позбавленого свідомості сну смерті. Багато з тих, хто чув про це диво, повірили в Ісуса, хоча перед тим не вірили. Тому ми бачимо, що це чудо принесло славу Богу та благословення для Марії, Марти і Лазаря, а також для інших.

Подібне ми читаємо і про Степана, першого християнського мученика, в Діях 7:60: «Упавши ж навколішки, скрикнув голосом гучним: Не залічи їм, о Господи, цього гріха! І, промовивши це, він спочив». Тут нема згадки, що він збирався в місце страждання чи до раю, а просто, що заснув у несвідомому стані смерті. В Діях 13:36 святий Павло говорить: «Бо Давид, що часу свого послужив волі Божій,

спочив, і злучився з отцями своїми, і тління побачив». Він не згадує, що Давид пішов на небо (Дії 2 :34), а що просто заснув у смерті. Можливо дехто думає, що це суперечить Псалму 16:10, але мусимо пам'ятати, що там Давид пророчо згадував про Ісуса, про що ми вже згадували, розглядаючи Псалом 16:10 і Дії 2:35–32 в темі про перший ад Біблії. Звернімо також увагу на 1 Кор. 15:18,20: «Тоді то загинули й ті, що в Христі упокоїлись! Та нині Христос воскрес із мертвих, первісток серед покійних». Згідно цих слів Ісус спав у стані смерті. Якби Він не був пробуджений з мертвих, тоді б ті, хто упокоївся в Христі, загинули б та залишилися б в такому стані, який, звичайно, не є станом сну в муках чи в блаженстві. Вищезгадані тексти ясно навчають, що стан смерті (ад) — це стан несвідомості, непам'яті, і в Святому Писанні він прирівняний до сну. Можна було б згадати ще й інші тексти, але сподіваємося, що й цих буде достатньо, щоб показати слушність нашого заперечення проти буквальної інтерпретації даної притчі.

Наш четвертий аргумент проти думки, що притча про багача і Лазаря має бути інтерпретована буквально, наступний: доктрина, яка випливає з буквальної інтерпретації, оперта на першій брехні сатани (Ів. 8:44). Бог сказав Адаму (Бут. 2:17): «Але з дерева знання добра й зла не їж від нього, бо в день їди твоєї від нього ти напевно помреш». Сатана був настільки зухвалий, що заперечив Богу, сказавши Адаму та Єві, а передусім Єві (Бут. 3:4,5): «Умерти не вмрете! Бо відає Бог, що... станете ви, немов Боги, знаючи добро й зло». Слова сатани означали: Ви, звичайно ж, не помрете, а будете жити далі, тільки змініте форму існування. Замість залишитися людьми, ви будете перемінені на духовних істот (богів); якщо будете робити те, про що вам говориться, то будете мати щастя на цьому новому рівні існування, а якщо не будете того робити, то вам буде погано, ви будете мучені. Тому-то ця жахлива доктрина опирається на першій брехні сатани; а ця перша брехня, ясна річ, протилежна біблійній доктрині про несвідомість померлих. Це є великий обман, через який сатана обдурив практично весь світ; лише небагато-хто уникнув його. Оскільки буквальна інтерпретація притчі про багача і Лазаря оперта на цій брехні, то ми відкидаємо її як фальшиву.

Наш п'ятий аргумент є наступний: буквальна інтерпретація притчі про багача і Лазаря є неправильна, тому що вона суперечить методу тлумачення параболи (іносказання).

Притчі мають бути інтерпретовані як притчі, а не як буквальні історії, напр., коли Ісус говорив про чотири види ґрунту (Мат. 13:3–23), то Він не мав на увазі звичайну землю, а чотири види сердець, в які сіється Господнє Слово. Наприклад, те, що при дорозі — це ті, чий серця є черстві, хто не приймає Правду, але дозволяє небесним птахам — демонам та фальшивим учителям — прилітати та забирати Правду з їхніх сердець. Так само притча про пшеницю й кукіль (Мат. 13:24–30) показує, що притчі не можуть бути трактовані буквально. Сіялась не буквальна пшениця і не буквальний кукіль, а символічна пшениця — правдивий Божий народ, та символічний кукіль — фальшиві християни. Так само й притча про Лазаря і багача має бути інтерпретована як притча. Буквальне ж застосування порушує правильний метод пояснення параболи.

По-шосте, буквальна інтерпретація притчі про Лазаря і багача вчить неправильному методу засудження, оскільки нічого поганого про багача там не сказано. Бути багатим — це не гріх; сам Бог є дуже багатий. Це не є злом, жити розкішно в добрих умовах. Немає нічого поганого в одяганні пурпурного та ясного льняного полотна, як також в даванні решток жебракові, що багач, очевидно, робив, бо інакше б жебрак пішов би в інше місце. Якщо такі речі спрваджують у вічні тортури, то ми всі туди прямуємо. Краще позбудьмося нашої пурпурної та світлої одежі і ніколи не їймо доброї, ситної їжі. Зрозуміло, що буквальність є невластивою метою тлумачення.

По-сьоме, буквальне пояснення навчає хибному методу спасіння. Про Лазаря нічого доброго там не сказано. Коли хтось терпить голод, то ніякого добродійства в тому нема. Немає нічого доброго в лежанні жебрака біля воріт багатой людини та в бажанні ним харчуватися крихтами, що падають з його столу. Нема нічого доброго в тому, що хтось має рани та дозволяє псам лизати їх. Якщо такою є дорога до спасіння, то ми всі повинні стати жебраками, сидіти біля брами якогось багача, бути голодними, і прагнути, щоб він годував нас крихтами, які падають з його столу, а також дозволити собакам лизати наші рани. Отже, буквальне пояснення навчає неправильному методу спасіння.

Нашим восьмим аргументом проти буквальної інтерпретації є факт, що вона вчить про неможливі та безглузді речі. Якщо лоно Авраама ми сприйматимемо буквально, то

скільки жебраків воно могло б тримати? Або звернімо увагу на Лазаря, який занурив у воду палець: чи це є можливо, щоб вода залишилась на кінці його пальця, якби вона була поміщена в полум'я? Багачу потрібно було б більше, аніж одна капля, щоб прохолодити язик, якщо б це мало принести йому полегшення в тортурах у буквальному вогні. Краще було б, якби він попросив океан води для погашення пекельного полум'я; однак, навіть і океан випарувався б, перш ніж прибув би до нього, через негасимий пекельний вогонь, як це в більшості змальовують палкі захисники палаючого пекла. Наступна нереальність та безглуздя, на які можна звернути увагу, — це велика безодня. Якщо її пояснювати буквально, то неможливою і абсурдною є наступна думка: «ті [хто в блаженстві], що хочуть, переходити [з блаженного стану] не можуть ізвідси до вас». Хто, маючи здоровий глузд, бажав би перейти зі стану блаженства до вічних мук?!!! До того ж, як буквальна безодня могла б перешкодити духовним істотам, особливо могутнім ангелам, подолати її? Наскільки ж абсурдним є буквальна інтерпретація!

Буквальне пояснення суперечить також погляду його захисників на тему душі. Це наш дев'ятий аргумент проти такого пояснення. Ті, що відстоюють доктрину про вічні тортури в аду (гадесі, шеолі), стверджують, що душа не складається з частин. Вони вважають, що душа невидима, мікроскопічна, безкінечно мала розміром та неподільна, не має нічого внутрішнього, ані зовнішнього, і що їх мільярд можна помістити в горіховій шкарлупі. Вони навіть важили тіло, до і після смерті, й переконалися, що «душа, яка відійшла», не важить ніскільки. Все це, однак, перечить їхньому поглядові на цю притчу, бо, згідно нього, багач мав частини тіла, з якими він мучився, а бідняк мав частини тіла, з якими відпочивав на лоні Авраама. Тому ми бачимо, що їхнє відстоювання буквальної інтерпретації цієї притчі суперечне з їх поглядом на душу.

Крім цього, як десятий аргумент проти буквальної інтерпретації притчі про багача та Лазаря, ми представляємо ціль Божого Плану. Його ціль потрійна: прославлення Бога, прославлення Христа і благословення людських синів в гармонії з Божим Правом. Але якщо Бог починає мучити людей, коли вони помирають, то це для Нього ганьба, а не слава. Це порушувало б кожну з чотирьох Божих прикмет: мудрість, справедливість, любов та силу, як ми це вже бачили в нашому першому аргументі.

Так само це було б ганьбою для Христа, як Божого представника у всіх Його замірах. Це перешкодило б реалізації Божого Плану, особливо щодо благословення людських синів, передусім Церкви, потім Великої Громади, потім Старожитніх та Молодих Гідних, як решти вибраних класів, а потім невибраних, у своєму часі, тому-що через Авраамове насіння будуть благословенні усі народи землі (Бут. 22:18).

Ми представляємо одинадцять заперечень проти буквального пояснення: воно робить Авраама обманщиком, бо, як пам'ятаємо, Авраам сказав багачеві, що п'ятеро його братів мали Мойсея та пророків, і що коли вони їх не слухають, то й не послухають, якщо хтось і з мертвих воскресне. Біблія подає, що багато людей, які раніше не повірили проповідям Ісуса та Апостолів, вчинили це тоді, коли довідалися, що Петро воскресив з мертвих Тавіту (Дії 9:42). Деякі також увірували, коли почули, що Ісус воскресив з мертвих Лазаря (Ів. 11:45). Таким чином, Авраам обманював би в цих двох випадках, якщо його твердження застосувати буквально; це зробило б його обманщиком. Тому відкиньмо буквально тлумачення, бо воно спотворює Божий План.

Нашим дванадцятим запереченням буквальної інтерпретації притчі про багача та Лазаря є те, що така інтерпретація суперечить контексту Єв. Луки 16:14–18. Книжники і Фарисеї були релігійними вчителями епохи Мойсея в часи Христа; тому Ісус говорив людям, щоб вони корились тому, що їх навчено з Мойсеєвого Закону (Мат. 23:2,3). Але ці релігійні вчителі знехтували нашого Господа Ісуса, якого Бог послав, як найбільшого з усіх вчителів. Знаючи, які вони до Нього мали почуття і в який спосіб виконували функцію речників Мойсея, Він їм сказав (15 в.): «Ви себе видаєте за праведних перед людьми». Вони хотіли вважатися за праведних перед синами людськими, в той час, коли їхні серця були огидою перед Божим лицем, тому що вони були переповнені злобою, замість проявляти покору, — якість, яку Бог вимагає від вчителів Свого закону. Потім Ісус продовжував, кажучи (16 в.): «Закон і Пророки були до Івана [вони переважали аж до служби Івана, який був вибраний, щоб представити Месію]; відтоді Царство Боже благовіститься, і кожен силкується втиснутись в нього», тобто, з того часу розпочалася нова епоха — Вік Євангелії — а кожен, хто прагнув стати частиною Божого Царства, тиснувся до нього. Потім Ісус додав: «Легше небо й земля проминеться, аніж одна риса з Закону загине».

Навіть найдрібніші частинки Закону не могли потерпіти невдачі: Сам Бог сотворив цей Закон, а Бог ніколи не зазнає невдачі ні в чому, що б Він не робив (Іс. 14:27).

Потім Ісус додав досить унікальне твердження про шлюб, «Кожен, хто дружину свою відпускає, і бере собі іншу, той чинить перелюб. І хто побереться з тією, яку хто відпустив, той чинить перелюб». Чому Ісус використав цей вираз? Звертаючись до Рим. 7:1–6, ми знаходимо слова Святого Павла, який зазначає, що якби на протязі Віку Євангелії якийсь єврей відмовився від Мойсея та поєднався з будь-якою іншою релігією, не включаючи Християнства (напр. з Магометанством), то таким чином, покидаючи Закон і не приєднуючись до Ісуса Христа, який стався кінцем Закону для справедливості тих, хто увірує (Рим. 10:4), він став би частиною символічної дружини, яка вчинила перелюб, виходячи заміж за когось іншого, а не за Христа. Але якби став частиною Нареченої Христа, то не був би частиною символічної перелюбниці, а робив би річ, Богом влаштовану і Ним схвалену (4 в.), з того часу, коли Ісус виконав Закон, прибивши його до хреста (Кол. 2:14). Це допомагає нам зрозуміти те, що Ісус використав цю притчу, щоб проілюструвати зміну епохи від Угоди Закону до Угоди Євангельського Віку — Угоди Ласки, якій служив Ісус, Апостоли та інші брати, котрих Бог вживає як речників, щоб проголосити незбагненні багатства Христа. Отже, контекст доводить, що буквально інтерпретація притчі про Лазаря та багача без сумніву є неслухною, бо вона робила б контекст невідповідним, а саму притчу непідхожою.

СИМВОЛІЧНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ

Сформулювавши 12 вагомих заперечень буквальній інтерпретації цієї притчі, ми готові розглядати її символічну інтерпретацію. Під багачем ми розуміємо єврейський народ, тілесний Ізраїль, а саме: перед тим, як він помер — тілесний Ізраїль у Єврейському Віці; після того, як помер — тілесний Ізраїль у Віці Євангелії. Цей народ отримав від Бога обітницю стати царством священиків (Вих.19:5,6), при умові, якщо вони будуть вірні їхній угоді; і це символізувало ношення ними ляного та пурпурового вбрання, котре символізує священницький та царський стан. Вони жили благополучно при Законі та пророках, яких Бог дав не для язичників, а для них (Рим. 3:1,2). Смерть багача зображує те, що Ізраїль перестав бути Божим людом, коли він відкинув Христа. Вони були відкинуті від становища бути Божим народом

(Мат. 23:38), та не назавжди, бо, як нам говорить Святий Павло, вони знову будуть прийняті (у Віці Тисячоліття) як Його люд (Рим. 11:7–15, 25–31). Але протягом Віку Євангелії, як народ і як Божий люд, вони є відкинені, будучи представлені в смерті багача та в призначенні його на гадес, ад, забуття.

Лазар, жебрак, зображує богобійних з-поміж поган, які на протязі Єврейського Віку, подібно як лазар біля воріт багача, тужили за крихтами правди та ласки, які спадали зі столу багача. Вони часто отримували такі крихти (Іс. Нав. 2:14; 1 Цар. 10:3,13; 2 Цар. 5:9,10; Дан. 2:47; Мар. 7:25–30). Пси, що лизали рани Лазаря, представляють поганських філософів, таких як Сократ, Платон, Аристотель і т. п., котрі своїми філософіями намагалися вилікувати людську родину від її вад, недоліків та зіпсуття, що були спричинені гріхом, але не змогли цього зробити. Смерть жебрака зображує поган, які перестали бути «відлучені від громади ізраїльської, і чужі заповітам обітниць, не мавши надії й без Бога на світі», але тепер «стали близькі Христовою кров'ю», примирені з Богом (Єф. 2:12,13). Вони були віднесені ангелами (посланцями — Ісусом, Апостолами та тими, котрі пізніше були речниками Бога) на Авраамове лоно, яке представляє батьківство. Таким чином вони стали Божими дітьми та отримали Його ласку, бо Авраам тут зображує Бога (Рим. 4:11–17).

До символіки смерті та похорону, вжитих, щоб ілюструвати ліквідацію Ізраїлю як народу і його поховання, або зникнення між іншими народами, наш Господь додав наступний образ: «І, терплячи муки в аду [гадес, стан забуття, в який увійшли євреї як народ], звів він очі свої, та й побачив здаля Авраама». Господь таким чином показує, що великі страждання, або «муки», мали бути додані євреям після ліквідації їхнього народу і поховання серед інших народів, померлих в переступах та гріхах. Те, що він здалеку побачив Авраама з Лазарем на його лоні, представляє єврейський народ, який визнає, що Бог більше не піклується ними так як раніше, і що погани приведені ближче, до синівства через Христа. Багач благав про милосердя й прагнув, щоб Лазар (це від віровизнань християнства євреї чекали милосердя) занури в кінця свого пальця (щоб надав потішаючу послугу, хоча б незначну) у воді (вода Слова Божого — Ів. 15:3; Єф. 5:26) і прохолодив його язика (звістив йому послання від Бога). Прохання про деяке зменшення мук представляє те, як євреї молились до Бога, щоб Він, мож-

ливо, звільнив їх від деяких бід, які вони зносили протягом багатьох століть Віку Євангелії, тому-що були безжалісно переслідувані усіма суспільними групами, включаючи віровизнання християнства. Їхній молитовник доводить, що вони молилися, щоб Бог звільнив їх від великих страждань в часі Євангельського Віку.

Авраам дав багачеві подвійну відповідь (в. 25,26). Це передусім представляє Боже звернення до євреїв, називаючи їх «сином» (бо вони були дітьми Угоди Закону) та інформування їх, що їхні муки були карою, пов'язаною з порушеннями цієї Угоди (Лев. 26). По-друге, Він їм говорив, що поміж ними та християнами була поставлена велика безодня, спричинена різницею між Євангельською Церквою та євреями — Христос. Неможливо було перейти з однієї сторони на іншу; бо без Христа ніхто не може стати Божою дитиною, а жодна правдива Божа дитина не могла б порушити Божих розпоряджень на Євангельський Вік, уділяючи євреям потіху з Євангелії, не дивлячись на неприйняття ними Христа. Тому-то ані Бог, ані ті, хто з Ним були, — клас Лазаря, — не могли принести полегшення євреям в їхніх клопотах.

Відколи євреї не могли отримати допомоги для себе, то вони молилися, щоб допомога була дана їхнім братам. Два коліна, які повернулися з вавилонського полону, а саме, Юда та Веніамін, в цій притчі представлені в багачу; а отже його п'ять братів є образом десяти колін, які були розпорошені і, за винятком декількох осіб, ніколи не повернулися з асирійської неволі. Про них часто говориться як про «десять загублених поколінь Ізраїлю». Під час Віку Євангелії євреї молилися, щоб Бог послав кого-небудь, щоб допомогти цим десятьом племенам. Авраам відповів згідно з правдою, що вони мають Мойсея та пророків, і що їх повинні слухати. Тільки дванадцять племен Ізраїлю отримали Мойсея та пророків; звідси зрозуміло, що ця алузія стосується решти племен, яких зазвичай називають «десятьма загубленими поколіннями».

Але євреї виразили своє прохання в іншій формі: якби хтось прийшов із мертвих, із символічної гріховної смерті, з якої клас Лазаря вийшов (Єф. 2:1; Кол. 2:12, 13; 3:1), та їм за-свідчив би, то вони повірили б. Бог відповів, що коли вони не вірять Мойсею та пророкам, які були дані тим десятьом племенам, так як і цим двом, то й не покаються б через проповідування того, хто прибув би з символічної смерті, з якої вийшли погани під час Євангельського Віку,

стаючись Божими дітьми. Отож, ми знаходимо, що дві частини відповіді Авраама подобалися Богові, і тому були в гармонії з Божим Планом. Більше інформації про це знайдете в книжці *Життя — Смерть — Майбуття*.

ДОКАЗИ ТОГО, ЩО БАГАЧ ПОВЕРНЕТЬСЯ

Довівши, що ця притча, як і всі інші притчі, не може бути інтерпретована буквально, та представивши символічну інтерпретацію, котра, як бачимо, є гармонійна з контекстом і повністю ілюструє правду, встановлену Ісусом, ми переходимо до іншого питання, пов'язаного з нашою темою. Чи багач вийде коли-небудь з аду? Для цього ми пропонуємо розглянути ряд текстів Писання. Спершу ми візьмемо Єр. 16:14–16, який вимагає певних коментарів для роз'яснення його думок. Ми знаємо, що Ізраїль мав звичай присягатися Богом як таким, що вивів їх з єгипетської землі, бо вони казали: «Як живий Господь, що вивів синів Ізраїлевих із краю єгипетського» — відносячись до Exodus (виходу євреїв з Єгипту). Але в майбутньому вони скажуть: «Як живий Господь, що вивів синів Ізраїлевих із північного краю [Росії], і зо всіх тих країв, куди був розігнав їх [усіх європейських, азійських та африканських країн, куди в часі Євангельського Віку були розпорошені Ізраїльтяни]». Бог також обіцяє, що верне їх назад до Палестини, і ми бачимо, що це пророцтво тепер виконується на наших очах. Вони відновили свою державу і стали визнані як незалежний народ. «Оце Я пошлю по численних рибалок, говорить Господь, і виловлять їх, немов рибу». Рибалки це ті, хто пропонував євреям привабливу приманку Сіонізму, щоб немов символічну рибу спрямувати їх до землі Ізраїлю. Далі Бог сказав: «А потому пошлю по численних мисливців, і повиловлюють їх з усіх гір [усіх царств], і з усякого взгір'я [кожної республіки та обмеженої монархії], і зо скельних розщілин [усіх інституцій, які надавали їм захисту під час їхнього розпорошення]». Ці мисливці гнали свою здобич перед собою, немилосердно її вбиваючи. Наприклад, німці через Гітлера покарали євреїв так, як не був перед тим покараний жоден народ. Він отруїв газом біля п'яти мільйонів євреїв; він помістив їх в концентраційні табори і жахливо з ними поведився, спричинивши, що багато з них померло. Однак, не треба думати, що тільки німці погано поводитися з євреями. Почавши від Росії в 1881 році, а пізніше також Румунії, Австрії та Польщі, народи один за другим переслідували

євреїв, немов мисливці, що женуть перед собою безпорадну та безнадійну здобич, намагаючись її вбити. Це відбувалося згідно з планом Господа, щоб змусити євреїв повернутися до їхньої батьківщини, оскільки Він повертає їм Свою ласку.

Єзек. 36:24–38 також вказує, що символічний багач, єврейський народ, повернеться зі стану «гадесу», національного забуття. Ці вірші стосуються не тільки теперішнього повернення євреїв до їхньої землі, але також, і ще більше, до стану, який вони отримають у Віці Тисячоліття. Єзек. 37:21–25 також пояснює, що Господь відновить до природного Ізраїлю повну ласку. Бог звелів своєму людові Євангельського Віку, щоб він передав це послання Ізраїлеві під кінець цього віку. Сповнення цих віршів стосується Віку Тисячоліття, тому-що тоді єврейський народ знову буде об'єднаний в одне царство під управлінням антитипічного Давида — Христа і Церкви. До того ж, Амос 9:14,15 дуже ясно доводить нашу тезу, що Ізраїль (багач) повернеться зі стану «гадесу», народного розпорошення, та знову буде втішатися особливою Божою благодаттю, заселивши свою землю. Це вповні виконається після того, як Господь знову поставить скинію Давида (вірш 11; Дії 15:16) в Тисячолітнім Віці.

Звернімо також увагу на Луки 2:34: «Симеон же благословив їх [Йосипа та Марію] і сказав до Його [Ісуса] матері Марії: “Ось цей поставлений для падіння й підняття багатьох в Ізраїлі; він буде знаком протиріччя”. Звіщаючи Марії пророцтво про нашого Господа Ісуса, Симеон сказав, що Він буде причиною спотикання Ізраїлю, що багато впаде, але (у Віці Тисячоліття) будуть знову підняті Ним, Який буде їхнім Спасителем та Господом і дасть їм Тисячолітню землю для мешкання. Протягом усього Віку Євангелії Він був знаком, проти якого суперечили євреї, тому-що вони Його відкинули, не бачачи в Ньому ніякої краси, через яку можна було б Його пожадати.

Єзек. 16:46–63 також показує, що багач (єврейський народ) не залишиться в аду. Тут Ізраїль порівняний з Самарією та Содомом, як його сестрами, і визнаний за найбільш винного (вірші 46–52), тому-що він грішив проти більшого світла. Самарія, старша сестра, з її дочками, представляє Північне Царство десяти поколінь, а його підлеглі, були її дочками. За днів ізраїльського царя Омрі місто Самарія стало столицею Північного Царства, внаслідок чого назва міста поширилась на всю країну.

Содом та її дочки зображують народ та людей, підданих йому, які були знищені вогнем і сіркою за днів Лота. Далі Господь говорить: «І поверну Я їхню долю, долю Содоми та дочок її, і Самарію та дочок її, і поверну долю твою серед них [в'язниця, про яку тут йдеться, не може бути нічим іншим, як тільки в'язницею смерті. Христос приходить, щоб відкрити двері гробу і звільнити полонених — Іс. 61:1; Зах. 9:11], щоб носила ти свій сором, і соромилася всього того, що ти наробила, потішаючи їх [царство двох поколінь, про що вже багато було сказано в цьому розділі, своєю більшою несправедливістю було заспокоєнням для інших, і в такий спосіб заохочувало їх до гріха, що, без сумніву, Бог докоряв]. А твої сестри, Содома та дочки її, вернуться до свого попереднього стану, і Самарія та дочки її вернуться до свого попереднього стану, і ти та дочки твої вернетесь до свого попереднього стану [Усі одержать реституцію, досконале життя та умови Едему, якими втішались Адам і Єва перед гріхопадінням. Ця реституція є можливою завдяки відкупній жертві Ісуса]. І не була сестра твоя Содома згадувана в устах твоїх за днів твоїх гордоців, поки не відкрилося зло твоє, коли ганьбили тебе дочки Сирії та всіх околиць його, і дочки филистимські погорджували тебе звідусіль. Свою розпусту та гидоти свої, ти їх понесеш, говорить Господь [тому Бог у Своїй справедливості спровадив на них кару, яка їм належала].

Бо так говорить Господь Бог: І зроблю Я з тобою, як робила ти, що погордила присягою, щоб зламати заповіта [вони знехтували присягу, яку склали на горі Сінай]. І згадаю Я Свого заповіта з тобою за днів твоєї молодости, і поставлю тобі заповіта вічного [тут Бог обіцяє, що угода, яку Він склав з єврейським народом в днях його юності, коли обіцяв, що зробить їх царством священиків, якщо вони будуть слухняні (Вихід 19:5,6), хоч зламана ними, та не була забута Богом]. І ти згадаєш про свої дорози й засоромишся, коли ти візьмеш сестер своїх, старших від тебе, разом з меншими від тебе і дам їх тобі за дочок [вони прийдуть до Ізраїлю, природного насіння Авраама, по реституційні благословення], але не з твого заповіта [не через Угоду Закону, укладену з Ізраїлем на горі Сінай]. І відновлю Я Свого заповіта з тобою, і ти пізнаєш, що Я Господь».

Цю угоду Бог укладе з тілесним Ізраїлем тоді, коли він усім серцем навернеться до Бога, що, згідно з пророцтвами, він зробить. Бог на-

віки стане їхнім Богом; Він укладе угоду, щоб Ізраїльтяни могли Його пізнати і «згадали й засоромились, і не могли більше відкривати уста перед ганьбою своєю», коли Бог очистить їх від усього, що вони вчинили. Це буде завдяки Божій Угоді з Авраамом в її обох обрисах — небесному та земному, що стосуються обох родів насіння; це також буде завдяки славній праці, яку виконуватимуть Христос і Церква не тільки на користь Содому, Гомори та інших міст тієї рівнини, але й на користь Північного Царства десяти поколінь з його більшою несправедливістю. Бог змилюється над ними і всіх їх благословить. Таким чином Він дасть їм те, що буде для їхнього добра та прославить Його самого і Христа, заслуга якого в Тисячолітті стане для них ефективною.

Вищенаведені тексти переконливо доводять, що ізраїльський народ повернеться до Божої ласки та до своєї землі (можна було б навести й інші тексти, наприклад, Рим. 11 розділ). Тому символічний багач з нашої притчі у визначеному Богом часі повернеться з Гадесу. Ця символічна притча, коли вона викладена у правильній інтерпретації, дає чудове уявлення про Боже поведження з євреями та поганями.

Тому ми завершуємо наш довгий перегляд усіх біблійних текстів, які вживають єврейське слово шеол, коли воно стосується першого аду, а також усіх текстів, які вживають грецьке слово *гадес*, котре завжди стосується першого аду. Ми сподіваємось, що застосування до цих текстів трьох загальноживаних визначень слова *ад* довели неупередженому читачеві, що поєднане свідоцтво Святого Письма, від книги Буття до книги Об'явлення, беззаперечно свідчить на користь визначення аду як стану забуття, або непам'яті. Ми віримо, що завдяки цьому перегляду всі щирі читачі зможуть побачити, що наука про перший ад, як місце вічних, свідомих страждань, не навчається Святим Писанням, але швидше суперечить багатьом ясним твердженням Святого Письма та Викупові, підтримуючи одночасно першу велику брехню сатани: «Ні, напевно не помрете». Настала пора усім зрозуміти, що ця карикатура Бога, котра робить Його гіршим від диявола, походить не від Бога, ані від Його Слова Правди, але від сатани і віровизнань Середньовіччя, коли спалення людей на вогнищі в ім'я Бога та релігії вважали правильним.

E 16, 235–258

ДО АДУ — Й НАЗАД

«З рук шеолу Я викуплю їх, від смерти їх вибавлю»

– Осії 13:14 –

ПРОБЛЕМА АДУ віками випробовує уяву й розуміння думаючих християн і, дякувати Богові, останнім часом багато-хто відчув полегшення, що середньовічні пересуди на тему жахливого місця вічних мук, вогню та сірки втратили свій вражаючий вплив на розум більшості віруючих.

В сьогоdnішньому світі погляд про «ад», що знаходиться десь всередині землі, де після смерті злі люди вічно мучаться, вже у великій мірі повалений в розумах сучасних людей. Та, нажал, під впливом помилкового переконання, ніби Біблія насправді вчить такій диявольській доктрині, багато-хто відкинув ціле Боже об'явлення як збірку міфів і покинув навіть зовнішній вигляд віри.

Однак, ще багато є людей, котрі вважають, що Божим наміром щодо грішників є їх вічне карання, навіть в буквальному місці палаючого вогню, і вони стверджують, що це є біблійним вченням. Інші, котрі відкидають цей страхотливий погляд, стверджують, що вогонь — це «полум'я докорів сумління», яке після смерті вічно мучить тих, котрі за життя не каються в гріхах і не реагують на Божу ласку.

Де ж правда в цьому питанні?

Чого Біблія насправді вчить? Чи наміром Творця є вічне карання тих, котрі протягом кількох років життя на землі не змогли виконати Його норм віри і послуху? Чи люблячий Бог, котрий послав свого Сина, щоб Він став Відкупителем людини, може бути одночасно безжалісним автократом, що звершує помсту на чоловіках, жінках і дітях, котрі ніколи раніше не мали справжньої можливості пізнати Його і прийняти Його ласку?

Дехто може бути схильним до занедбання дискусії як такої, що в значній мірі оперта лише на припущеннях. «Що хтось може знати про ад? Адже ніхто ніколи звідти не повернувся і не сказав нам, який він!» *І так і Ні!* Так — наш Господь Ісус, про що кажуть деномінаційні

кредо, «зійшов до аду і третього дня воскрес». Ні — Він не залишив нам жодного запису на тему його досвідчень того часу. Кілька інших осіб померли і були пробуджені — син найнеської вдови, дочка Яіра і друг нашого Господа — Лазар. Чи вони були в небі чи в аду, в блаженстві чи в муках, вони не залишили жодної згадки про час своєї відсутності серед близьких. Вони однозначно були несвідомі про той час, а їх мовчання є знаменним.

А як було з Ісусом? Чи Він дійсно сховався до пекла? Святий Петро так вчить: «Ісуса Назарянина, Мужа, що Його Бог прославив вам... ви руками беззаконників розп'яли та забили. Та Бог воскресив Його, пута смерти усунувши... Бо каже про Нього Давид... не позоставиш Ти в аду моєї душі, і не даси Ти Своему Святому побачити тління!» (Дії 2:22–27).

Чому Божий «Святий» зійшов до аду? Ми знаємо, що Він скуштував смерті за кожную людину і дав своє життя «на викуп за всіх» (Євр. 2:9; 1 Тим. 2:6). В Єв. Івана 3:15–17 наш Господь заявив, що Його місією було спасіння світу від *загибелі* і повернення його до життя. Апостол Павло розумів, що Христос помер за безбожних, за грішних (Рим. 5:6,8). Тому, чи повинні ми розуміти, що наш Господь пішов до аду, щоб понести Божу кару за гріхи людства і запевнити їм звільнення з в'язниці? Так — Христос помер!

ПРИХОВАНЕ МІСЦЕ

Пекло — це лише самовільне тлумачення гебрайського слова *шеол* та грецького слова *гадес*, що означають гроб, *стан смерті*. Це місце перебування усіх, хто сходиться до гробу, коли їхнє життя на землі добігає кінця. Говорячи на тему воскресіння Ісуса в день П'ятидесятниці, Апостол Петро пригадав слухачам, що навіть цар Давид не сховався на небо, але помер і був похований (Дії 2:29,34).

Оскільки всі успадкували вирок смерті від перших батьків людської раси, гроб — *шеол* — є неминучим призначенням кожного із нас. *Всі*

ми сходимо до аду. Здається, 116 Псалом є піснею подяки Ізраїльтянина, врятованого від передчасної смерті. Він воскрешає спогади: «Болі смерті мене оточили і знайшли мене муки шеолу» (3 в.). Або як подає *Жива Біблія* [англ.]: «Я став перед лицем смерті — я стривожився і засмутився». Життя є цінним. Натуральним прагненням людини є уникання гробу і з тремтінням триматися за життя, незалежно від того, наскільки великими є страждання, яка похмура картина майбутнього і мізерна надія на допомогу. І для багатьох невимовний страх перед незнаним майбутнім призводить до того, що смерть є страшною перспективою.

Чи померлі страждають за свої гріхи?

Ні — вони *сплять*. Вони знаходяться в стані несвідомості, в якому не можуть переносити жодних страждань, відчувати будь-який біль, і вони не усвідомлюють впливу років (Екл. 9:10). Одне за одним покоління «заснуло» зі своїми батьками, як це виражає Святе Письмо. Вони не прилучилися до ряду злочинців, що переживають безкінечні муки, ані не були вислані до якогось чистилища, де могли б страждати певний час, щоб відпокутувати свої гріхи і потім, можливо, були б прийняті до неба. Вони були несвідомі, непритомні, спали сном смерті. І з цієї точки зору те, що вони перенесли, є спільним для всього людства.

Слова Давида відображають думку про сон: «або постелюся в шеолі, ось Ти!» (Пс. 139:8). В стані смерті ніхто не сховається від Божої сили і Він може, в свій час проявить цю силу, щоб збудити тих, котрі сплять — щоб *вивести* всіх, що в гробах, як сказав наш Господь Ісус (Ів. 5:28,29).

Згідно з даним запевненням пробудження, сон смерті може навіть бути прийнятий з полегшенням під час великого нещастя, а в гебраїському розумінні шеол перекладається інколи як місце втечі від утиску. Для Патріарха Йова в його тяжкому положенні смерть здавалася бажаною. Пригнічений серією болісних переживань, які впали на нього, він зберіг свою праведність, але молився:

«О, якби Ти в шеолі мене заховав, коли б Ти мене приховав, аж поки минеться Твій гнів, коли б час Ти призначив мені, та й про мене згадав! Як помре чоловік, то чи він оживе? Буду мати надію по всі дні свого життя, аж поки не прийде заміна для мене! Кликав би Ти, то я відповів би Тобі» (Йов 14:13,14).

Прагнучи *шеолу*, Йов не мав на думці місця мук, а перекладачі Біблії Короля Якова (KJV), усвідомлюючи собі недоречність перекладу в

цьому випадку слова шеол словом «пекло», властиво вжили слово «могила».

Англійський вираз *hell* (ад)

В староанглійській мові слово *hell* (ад) означало заховати, затаїти, закрити. Записи відносяться до кагатування картоплі — яка складалася до ям і прикривалися для того, щоб могла зберігатися. Три рази в Старому Завіті *шеол* перекладено як «яма» [англ. *Біблія*]. Коротко кажучи, власне по цій причині правильно вжитий «ад» рівнозначний з висловами «могила» і «яма», вказуючи на таємничий або прихований стан смерті.

Але в релігійному, доктринальному кліматі тих часів вживання слова «пекло», як перекладу слова *шеол*, всюди, де тільки було можливо в англійській Біблії Короля Якова, протягом багатьох віків служило для підтримування блюзнірства, яке ганьбило ім'я та характер Бога справедливості і любові — Бога, котрий ніколи не призначив вічної кари за короткий період життя в непослуху. Божою карою за гріх не було вічне життя в муках. *Це була смерть*.

ДИЯВОЛЬСЬКИЙ ВИНАХІД

Але яким чином «ад» завоював своє зловісне значення, що так переважає в християнській традиції? Ісус та Апостоли не були, звичайно ж, відповідальні за погляд про вічні муки, ані така перспектива не мала жодної реальної підстави в розумі віруючих євреїв в їх часи. Марта, після смерті свого брата Лазаря, підтвердила свою віру: «Знаю, що в воскресення останнього дня він воскресне» (Ів. 11:24). До того часу Лазар був мертвий.

Теорія вічних мук бере свої корені в стародавніх поганських релігіях, в яких проявлялася сильна віра у всякого роду надприродну нечисть, в світ ворожих богів, котрі вимагати компенсації в замін за ласку, яку мали силу виявляти. Зрозуміло, що мусило існувати місце перебування для такого злого братства, і уявний «підземний світ» — *гадес* — став тим місцем. Грецька міфологія рясніє оповідями про блаженства так званих богів, а Апостол Павло, коли відвідував Афіни, бачив «місто, повне ідолів» (Дії 17:16).

Безперечний блуд, що стоїть в основі всієї структури обману, був осмислений на зорі історії людства тим, котрого Ісус назвав «батьком неправди» (Ів. 8:44) — «змій великий, вуж стародавній, що зветься диявол і сатана, що зводить всесвіт» (Об. 12:9).

Божі вимоги послуху з боку першої людської пари, виражені найпростішими словами,

були передані в наступний спосіб:

«Із кожного дерева в Раю ти можеш їсти. Але з дерева знання добра й зла не їж від нього, бо в день їди твоєї від нього ти напевно помреш» (Бут. 2:16,17).

Заперечення, висловлене змієм, стало з того часу взірцем для всіх неправдомовців: *приписування опоненту свого власного ганебного вчинку*. «Називання Бога неправдомовцем».

Він хитро запитав жінку: «Чи Бог наказав: Не їжте з усякого дерева раю?» Єва пояснила цю заборону. Сатана продовжував: «Умерти — не вмрете! Бо відає Бог, що дня того, коли будете з нього ви їсти, ваші очі розкриються, і станете ви, немов Боги, знаючи добро й зло» (Бут. 3:1,4,5).

Святий Павло сказав, що жінка була зведена, але Адам не був зведений (1 Тим. 2:14). Однак насіння сумніву були засіяні, щоб незабаром вкоренитися і прорости, аж, врешті, облудне вірування в безсмертя людської душі стало майже повсюдним. З бігом часу обман був схвалений навіть в християнській вірі і послужив як батіг для підпорядкування наказам властолюбних клерків, котрі одного могли з легкістю відправляти до неба, а іншого засуджувати до глибин пекла.

Надія на небо має підставу в біблійній правді. Сатана достатньо мудрий змій. Він дозволив на проблиск цього малого промінчика світла, який привернув увагу його жертв, але сам сатана весь час діяв приховано, щоб перекрутити правду. Тому природнім здавався висновок, що якщо після смерті душі добрих мандрують до неба, то мусило існувати місце, в якому душі злих були б ув'язнені, щоб тільки стримати їх деструктивний вплив на мир і гармонію створіння в цілому.

Мотиви сатани в едемській драмі самі по собі є темою досліджень. Потрібно визнати, що його плани були логічні і втілені з великим успіхом, так що Святе Письмо називає його «князем світу цього» (Ів. 14:30) і «богом цього віку» (2 Кор. 4:4). Можливо, що він звів навіть самого себе і справді очікував, що заволодіє безсмертною расою, але коли усвідомив, що його бранцями є вкрай слабка і вмираюча людська родина, то злість допровадила його і його прислужників до ще більшої крайності в злих винаходах, призводячи до того, що життя для більшості людства справді можна назвати «пеклом на землі».

«ПРИТУЛОК БРЕХНІ»

Кожне життя є даром від Бога. Навіть під вироком смерті з причини гріха «ми в Нім жи-

вемо, і рухаємось, і існуємо» (Дії 17:28). Якби Він не підтримував життя, не оживляв постійно наші тіла і не пробуджував наш розум, ми не могли б існувати. Адам, створений з елементів землі, не був живою істотою, аж поки Господь БОГ «дихання життя вдихнув у ніздрі її, і стала людина живою душею» (Бут. 2:7).

Адам не став *безсмертною* душею. Безсмертя є станом, в якому смерть є неможливою, а Апостол Павло визначає її як Божественний атрибут (1 Тим. 6:16), що не вимагає підтримування життя з боку іншої особи. Адамові не було дано душі як додатку до тіла — якоїсь невлімової духовної ознаки, яка б залишалася свідомою, навіть якби з бігом часу тіло перестало функціонувати.

Біблійний запис подає, що через непослух наші прабатьки стягли на себе кару смерті і померли. Коли дихання життя припиняється, помирає не лише тіло; душа — *особа* — перестає існувати. Як зауважив «Проповідник»: «І вернеться порошок у землю, як був, а дух вернеться знову до Бога, що дав був його» (Екл. 12:7). Коли наш Господь Ісус віддав своє життя за гріхи світу, то, власне, свою *душу* Він віддав на смерть (Іс. 53:12), тому тіло перестало жити.

Адам і Єва не померли негайно. З Божої точки зору день «їди твоєї від нього» є періодом 1000 років (2 Пет. 3:8): зауважмо, що вони померли протягом цього періоду. Замітка на полях в Бут. 2:17 (англ. переклад Старого Заповіту Н. Spurrell) — «умираючи вмреш» — здається підкреслює певність кари, а також наводить на думку про поступовий характер її застосування. *Процес* умирання був повчальним для наших прабатьків, котрі мали спродити людську расу, — хоча з послабленим життям — яка протягом поколінь мала бути навчена досвідченням зі злом, щоб ґрунтовно переконатися про катастрофічні наслідки гріха. Це досвідчення дало об'єктивний урок на цілу вічність. А прогресуючий Божий намір по відношенню до Його земних дітей об'явить це у властивому часі.

Сатана не мав проблем зі зведенням усього людства через віру в обман. Адже інстинкт і розум кажуть нам, що смерть не є натуральною, і ми не можемо погодитися з фактом, що Бог створив нас без якоїсь тривалої цілі. Назавжди втратити здобуті протягом життя знання, оплакувати втрату друзів і рідних, проводити час, намагаючись подобатися Тому, хто є нашим Отцем і Життєдавцем, лише для того, щоб бути знищеними смертю — це неймовірна й незрозуміла перспектива.

Тому хитрий обман сатани, майже без винятку, припав до охочих вух, а Божий вирок смерті є прикрим для прийняття усіма, за винятком небагатьох. Ці небагато-хто все ж заважили, що Творець в своїй великій любові, навіть під час гріхопадіння людини, запропонував промінчик надії. Насіння жінки мало стерти голову змія (Бут. 3:15). Цим насінням був Христос.

Сатанинський «притулок брехні» розпадається і незабаром буде затоплений (Іс. 28:15,17). Всі зведені, що знаходили притулок у фальшивих надіях, і всі, котрі через страх перед пекельним вогнем були поневолені в злих системах, будуть звільнені від неволі тління на волю слави синів Божих (Рим. 8:21).

Окрім *гадес*, два інші слова в Новому Заповіті перекладені на «ад» — *геєнна* і *тартар*. Друге з них виступає тільки один раз і відноситься до ув'язнення впавших ангелів. «Бо як Бог Анголів, що згрішили, не помилював був, а в кайданах темряви вкинув до аду, і передав зберігати на суд» (2 Пет. 2:4). *Тартар* походить від *Tartaros*, міфологічної прірви або в'язниці, найнижчого рівня уявного підземного світу, де були карані негідні. І це, здається, відноситься до усунення з неба сатани та інших впавших ангелів і зіслання їх до ганебного стану.

ІНШИЙ РІД АДУ

Геєнна є грецьким визначенням, що відповідає гебрійській «долині Гінном». Ця долина була ущелиною, розташованою відразу ж за південним муром Єрусалиму, що вживалася як сміттєзвалище. Огонь був підтримуваний там весь час, спалюючи міські нечистоти, правдоподібно до нього додавалася сірка, щоб посилити спалення і викликати повне знищення. Все, що тільки не було знищене в полум'ї, було їжею для черв'яків і так само дощенту нищилося, як і те, що згоріло. Жодного живого створіння не вкидали до *геєнни*, оскільки євреям заборонено мучити живих істот. В звичайних обставинах померлих ховали в долині Йосафата, на схід від міста, але тіла винятково підлих злочинців вкидали вниз на сміття, роблячи їх огидними в очах люду.

Ясна річ, що таке місце дало в Святому Письмі відповідну ілюстрацію для повної загибелі — знищення. Дослідження слів нашого

Господа Ісуса показує, що Він звертався до *геєнни* в символічному значенні, виражаючи думку не про вічну свідомість в муках, а про повне й остаточне знищення.

Різниця між двома адами

В загально прийнятому погляді немає жодної різниці між адом *гадес* і адом *геєнни*, оскільки довільний переклад призводить до заплутаності цієї справи. Але докладний аналіз віршів, пов'язаних з цією темою, виразно показує, що перший ад — *гадес* або *шеол* — відноситься до гробу, стану смерті, з якого настане пробудження. Другий ад — *геєнна* — виражає думку про постійне знищення. Не може бути жодного повернення з *геєнни*.

З тимчасової смерті Адам та ціла людська родина будуть пробуджені. Маючи знання про катастрофічні наслідки гріха з першого життя під правлінням «бога віку цього», їм буде даний новий досвід з життям під справедливим

пануванням Христового Царства. Вірні успішно пройдуть проби характеру цього «дня суду», здобуваючи для себе вічне досконале людське життя, яке Бог задумав спочатку, щоб воно стало їх уділом.

Це здається зрозуміло; але будуть такі, які доведуть, що не підлягають реформі і є злими, і Божа мудрість пошле їх на вічне знищення в *геєнні* — *другій смерті* (Об. 20:14). (*Дивись наступну статтю.*) У вище згаданому вірші смерть і ад зображені як такі, що понищуються на завжди в «озері огняному», вказуючи, що більше не будуть існувати. Зрозуміло, що Об'явлення є книгою символів. В живій, образній мові воно дає особливе пророцтво про речі, які напевно стануться. Ісус Христос «показав» їх своєму слугі Іванові (Об. 1:1). Можливо полум'я долини Гінном, видиме з мурів міста, давало при вечірньому небі образ «огняного озера», роблячи його влучним метафоричним представленням повного знищення.

Все людство йде до першого аду, *гадес* — могили, лише за винятком тих, котрі будуть жити під час утиску і ввійдуть в Царство Христа. Всі успадкували недосконалість і тому підлягають первісному вироку смерті: «В Адамі вмирають усі» (1 Кор. 15:22). Навіть будучи в процесі вмирання, з Божої точки зору ми трактовані як уже померлі (Лук. 9:60).

Ніхто не піде до другого аду, *геєнни* — постійного знищення — за гріх іншої особи, але вперто зла людина помре за свій *власний* гріх. «Тими днями не скажуть уже: Батьки їли неспіле, а оскома в синів на зубах! Бо кожен за власну провину помре, і кожній людині, що їсть недоспіле, оскома впаде їй на зуби!» (Єр. 31:29,30). Можемо бути певні, що милосердні зарядження Царства Христа полегшать усім доходження до повної гармонії з принципами правди і до справедливого життя. Однак виявиться, що дехто залишиться незламним, і Господь у своїй мудрості і милосерді усуне їх зі сцени, очищуючи таким чином землю від усіх, котрі могли б опоганювати вічний дім людини.

ДЕБАТИ ПРО АД

Остання публікація Євангельського Союзу з дискусією про «Природу аду» привела до виразного посилення побоювань багатьох євангельських християн стосовно погляду традиціоналістів на тему аду. Ортодоксальне вчення каже, що невірні без винятку будуть засуджені, але серед євангеліків здобуває симпатію поняття *умовного безсмертя*, яке обов'язково вимагає ревізії проблеми аду. Дебати велися в досить дружній спосіб, хоча деякі видатні теологи, приймаючи погляд «умовного безсмертя», відмовилися від зустрічей з групами традиціоналістів. Кажучи в загальному, теперішній екуменічний клімат — спроби християн усіх визнань жити разом у згоді — призвів до збільшення толерантності, а також готовності оминати різниці поглядів заради виживання.

Питання, що стосуються аду і людського безсмертя, не є новими. Правдоподібно протягом усієї історії християнської церкви існували такі, що боролися з поглядом про мстивого Бога, помста Якого на грішниках здається суперечною з Його милосердям. Без сумніву були такі, що гамували свої сумніви, але новаторський рапорт, опублікований давно тому, в 1912 році, підтверджує, що до того часу багато християнських проповідників відкинули стару доктрину пекельного вогню, більше не навчаючи про вічні муки для грішників. Ось кілька фрагментів:

- Славетний Р. Дж. Кампбелл з Лондону, що представляє нонконформістський погляд, сказав: «Я не знаю жодного духовного, котрий би вірив у вічне карання; я також не думаю, щоб якийсь освічений духовний вірив так в минулому».

- Преподобний Артур Л. Оделл, пастор з Сент-Луїсу, сказав: «Я не знаю жодного пресвітеріанського проповідника, котрий вірить чи

проповідує цей погляд. Звичайно, це буквально пекло було широко розповсюдженим поглядом в більш ранні роки, але церква пориває з багатьма концепціями минулих віків».

- Архієпископ Гленон, хоча ухиляється від прямої відповіді, але складає враження, що католицький клір вже не вірить в буквально пекло. Він сказав: «Зараз занадто гаряче, щоб розмовляти сьогодні на таку тему [! — *ред.*]. Щодо проповідування католицьких духовних про пекельний огонь, то скажу, що ми проголошуємомо віру, а наша віра — це віра церкви».

- Преподобний Девід С. Фелан, редактор *Західного Сторожа*, заявив: «Католицькі священники не проповідують про пекельний огонь. Церква не займає виразної позиції у цій справі».

- Преподобний д-р Джеймс В. Лі з Методистсько-Єпископальної Церкви Півдня заявив: «Я не вірю в пекельний огонь і сірку, і думаю, що чув заледве одну проповідь, в якій була виражена така віра, це було в Джорджії кілька років тому».

- Рабин Адольф Розентетер, цитований як такий, що говорить з наголосом: «Я звичайно ж не вірю в буквально пекельний огонь. Ортодоксальні євреї не визнають цього погляду».

- *Християнський Провідник і Дорога* друкує наступне: «Американське Товариство Дослідження Біблії урочисто заявило, що немає ніякого пекла. Конференція англійських духовних прийняла такий самий погляд. Кілька днів тому Пастирське Товариство Марієтти урочисто оголосило або схвалило подібну доктрину. Іншими словами, влади християнських церков здається погоджуються з тим, що старе біблійне поняття пекла безкінечних мук, огню і сірки є нелогічним і неправдивим».

Те, що деякі продовжують триматися блюзнірської доктрини вічних мук в пекельному огні через 90 років після надання таких свідоцтв, ілюструє нескориму силу великого обману сатани: «Умерти — не вмрете». Але чи хтось не довірятиме своїм очам і вухам, коли померлі повернуться з глибокого сну в пеклі? Напевно, коли повернуться з гробу з привертнутим диханням життя і їм буде дана нова можливість життя, аж до досягнення досконалості в образі і подобі їх Творця, вони будуть радіти і дякувати Богові, що відкупив їх від сили гробу і звільнив від смерті!

SB '02, № 175, 98–103

МАЙБУТНІЙ АД

Ця стаття порушує питання «аду» майбутньої епохи

МИ ЗАУВАЖИЛИ, що тоді як слова *шеол* і *гадес* вживаються до опису першого аду, то вони не відносяться ані до (1) місця мук, ані до (2) місця, що складається з двох переділів: одного, що дає щастя праведним, і другого, що є місцем мук для злих; ми радше прийшли до висновку, що ці слова відносяться до (3) стану невідомості першої смерті, — *безпам'яті* — до якого усі були засуджені внаслідок Адамового гріха і з якого повернення обіцяне при воскресінні. Оскільки це правда, то ми визнаємо, що коли всі померлі в Адамі будуть пробуджені з невідомості стану смерті, то перший ад буде повністю знищений (Об. 20:13,14).

Заява 14 віршу: «Смерть же та ад були вкинені в озеро огняне» виразно відноситься до іншого, другого аду, бо яким чином ад міг би бути вкинений в озеро огняне, якби був тільки один ад? Тим другим адом є друга смерть (Об. 20:14; 21:8), якій підлягатиме особа, котра поповнює гріх *цілком свідомо*. Це стан абсолютного, цілковитого і вічного знищення. Хоча Ісус через заплату ціни викупу за Адама і його рід гарантує всім воскресіння з першого аду (Ос. 13:14; Ів. 5:28,29), то ніхто не має ніякої можливості повернення з другого аду, оскільки Христос, згідно зі Святим Письмом, «уже більш не вмирає» (Рим. 6:9; Євр. 10:26). Таким чином ті, котрі вповні грішать, втрачають свою ласку без жодної надії на вічне життя, оскільки їх гріх вимагав би нового розп'яття Божого Сина як індивідуальної ціни викупу за них (Євр. 6:4–6). Їх знищення є вічним знищенням — другим адом, з якого немає жодного воскресіння.

РІЗНІ МЕТАФОРИЧНІ ЗВОРОТИ

Святе Письмо згадує про другий ад принаймні п'ятьма різними способами: (1) озеро огняне; (2) геенна; (3) огонь, що не гасне; (4) огонь вічний; (5) шеол. У цій статті ми обговоримо перший з них і розважимо деякі відповідні вірші Святого Письма.

Оскільки всі випадки появи звороту «озеро огняне» ми знаходимо в символічній книзі (Об. 19:20; 20:10,14,15; 21:8; в трьох із поданих уривків слово «сірка» додане до вислову «озеро огняне»), то розважимо їх як символічні звороти.

Те, що Об'явлення є символічною книгою, показано в Об. 1:1: «Об'явлення Ісуса Христа, яке дав Йому Бог, щоб показати Своїм рабам,

що незабаром статися має. І Він *показав*, і послав Своїм Анголом рабові Своєму Іванові». Слово *показав* у цьому вірші наводить на думку, що ця книга, як правило, подана скоріше в знаках і символах, аніж буквальним способом.

Книга Об'явлення описує таким чином остаточне знищення зла і непоправних грішників — їх вічне знищення. Це показано через вкинення їх в озеро огняне, яким є друга смерть. Додання сірки посилює цей символ, оскільки дими огню і сірки були найбільш пагубними чинниками, що поширювали смерть, які були знані старожитнім. Поєднання цих символів підкреслює думку вічного знищення.

Огонь — біблійний символ знищення

Окрім Об'явлення багато уривків Святого Письма використовують огонь як символ знищення. В Мал. 4:1 читаємо: «Бо ось наступає той день, що палає, як піч, і стануть всі пишні та кожен, хто чинить безбожне, соломою, і спалить їх день той, який наступає, говорить Господь Саваот, Який не позоставить їм кореня, ані галузки». Згаданий тут день є великим днем гніву Єгови, в якому буде знищений теперішній порядок речей. Це символічно показано в словах «що палає, як піч». Пишні, великі цього теперішнього злого світу, що знаходяться під керівництвом сатани, будуть символічно спалені як стерня, так, щоб не залишилося ні кореня, ані галузки, які могли б пізніше розвинутиися.

Яків 3:6: «І язик то огонь. Як світ неправости, поставлений так поміж нашими членами, язик сквернить усе тіло, запалює круг життя, і сам запалюється від геєнни». Ад в цьому вірші [в деяких перекладах — прим. перекл.] походить від грецького слова *геєнна*. Яків символічною мовою показує згубний вплив злого язика — язик запалений (символічно) від геєнни, яка представляє також другий ад. Функція язика полягає в тому, що коли над ним властиво не панувати, то він опоганює цілу особу — характер, працю, гідність, уряд, становище, а також відношення даної особи до інших. Він ранить усіх, з ким стикається, а якщо йому дозволити на свободу дій без жодного нагляду, то призведе до другої смерті усіх, хто буде на пробі до життя.

ШІСТЬ РЕЧЕЙ, ЯКІ БУДУТЬ ВКИНЕНІ В ОЗЕРО ОГНЯНЕ

Ось інші уривки, які доводять, що Святе Письмо часто застосовує огонь як символ зни-

щення: Плач Єр. 4:11; Соф. 3:8,9; Рим. 12:20. Крім того, це також доведено буквальними уривками Біблії, що стосуються призначення шести речей, про які сказано, що вони будуть вкинені до озера огняного: диявол, звірина, фальшивий пророк, смерть, ад і непоправні (цілком свідомі) грішники. Розважмо кожну з тих речей окремо:

(1) *Диявол* має бути вкинений в «озеро огняне», як це показано в першій частині Об. 20:10: «А диявол, що зводив їх, був укинений в озеро огняне та сірчане, де звірина й пророк неправдивий». Порівняймо цей уривок з буквальними уривками, які виразно вказують на його остаточну загибель — Євр. 2:14: «А що діти стали спільниками тіла та крові, то й Він став учасником їхнім, щоб смертю знищити того, хто має владу смерті, цебто диявола». Ісус став людиною, щоб стати викупною жертвою за Адама та його рід. Це та жертва, яка є підставою вчинення сатани безсилим, і яка в кінці кінців призведе до його знищення.

(2) *Звірина* має бути також вкинена в «озеро огняне» (Об. 19:20; 20:10). Правдивий Христос складається з Ісуса, Голови, і Церкви, яка становить Його тіло. Звірина, що символізує великого антихриста, складається з фальшивого Христа: папства як голови, а також ієрархії як його тіла. Вона названа «таємницею беззаконня» (2 Сол. 2:7). Ця звірина розпочала своє діло за днів Апостолів від несміливих початків і вчинків, що виникали з безбожних амбіцій певних провідників з-поміж братів. Пророчі описи антихриста виконалися в цій великій системі, що показано як в Книгах Даниїла та Об'явлення, так і в 2 Сол. 2:7–9. В цих віршах дослівно описане його остаточне знищення (8 в.): «І тоді то з'явиться той беззаконник, що його Господь Ісус заб'є Духом уст Своїх і знищить з'явленням приходу Свого». Слова *Духом уст Своїх* відносяться тут до Правди.

(3) *Фальшивий Пророк* подібно має бути вкинений в «озеро огняне» (Об. 19:20; 20:10). Цей Фальшивий Пророк відноситься також до великої релігійної системи — Об'єднаного Протестантизму. З порівняння віршів з Об. 19:20 і 16:13 з Об. 13:11–17 ми довідуємося, що Фальшивий Пророк і образ звірини — це одне й те ж. Коли образ звірини почав говорити, то він висунув фальшиві вчення, які призвели до того, що він став Фальшивим Пророком. Зауважмо, що знищення Звірини й Фальшивого Пророка не відноситься до знищення *осіб*, але до релігійних систем.

(4) *Смерть* має бути вкинена в «озеро огняне» (Об. 20:13,14). В 1 Кор. 15:26 читаємо:

«Ворог останній смерть знищиться». Святий Павло покликається тут на Адамів процес вмирання і стан смерті. В 21–23 віршах він каже: «Смерть бо через людину, і через Людину воскресення мертвих. Бо так, як в Адамі вмирають усі, так само в Христі всі оживуть, кожен у своєму порядку: первісток Христос, потім ті, що Христові, під час Його приходу». У Віці Тисячоліття, під час присутності Христа, всі ті, котрі направляться, отримають право на вічне життя.

(5) *Перший Ад* має бути також вкинений в «озеро огняне» (Об. 20:13,14). В Осії 13:14 читаємо: «З рук шеолу Я викуплю їх, від смерті їх вибавлю. Де, смерте, жало твоє? Де, шеоле, твоя перемога? Жаль сховається перед очима Моїми». В цьому вірші слово *могила* [яке вживається в деяких перекладах — прим. перекл.], походить від гебрайського слова *шеол*. Слово *шеол* виступає 65 разів в Старому Заповіті — три рази воно перекладене як *яма*, 31 раз як *могила* і 31 раз як *ад* [в перекладі Огієнка всюди залишено слово шеол — прим. перекл.]. Увесь людський рід сходить до шеолу (стану смерті). В цьому уривку Бог обіцяє, що знищить перший ад через воскресіння померлих, що матиме місце під час Віку Тисячоліття. Він запевнив його знищення через те, що віддав Свого Сина, Ісуса Христа, як ціну викупу, щоб зрівноважити кару смерті, що була накладена на людський рід через гріх Адама.

Остаточне знищення непоправних грішників

(6) *Непоправні грішники* вкинени в «озеро огняне» (Об. 20:15; 21:8). Багато дослівних уривків показують, що вони будуть знищені — знищені на вічність. У Йова 31:3 читаємо: «Чи ж не погибель для безбожних? Чи ж не нещастя лиходіям?» Псалом 9:6: «Докорив Ти народам, безбожного знищив, ім'я їхнє Ти витер на вічні віки». Ті, котрі під час і при кінці Віку Тисячоліття властиво не підкоряться справедливим законам і наукам Царства — помруть: або як прокляті у віці 100 років, або в Малому Періоді у зв'язку зі спокушанням людства сатаною, як ті, котрі не поповнять своїх днів добром (Іс. 65:20). Так, як у випадку сатани, всі вони будуть вкинені з Божої пам'яті. Вони ніколи знову не повернуться, оскільки Бог їх повністю знищить.

Псалом 145:20: «Господь береже тих усіх, хто любить Його, а безбожних усіх Він понищить!» Збереження всіх справедливих показане тут в контрасті до вічного знищення злих. Ті, котрі вчать теорії вічних мук, пояснили б цей фрагмент більш-менш так: Господь береже усіх, хто Його любить — буде їх провадити у вічно триваючому житті; але всі безбожні будуть зни-

щені, що означає збереження їх у вічних муках в огні та сірці, під наглядом демонів з вилами. Це є перекрученням значення слова «знищити», оскільки вони подають його значення зовсім навпаки — «зберегти»! Бог не збереже, але цілком знищить, *винищить* злих, так що вони ніколи більше не повернуться до існування. «... І стануть вони, немов їх не було» (Овд. 1:16).

Знищення тіл і душ

Деякі роблять помилковий висновок, що знищення непоправних, згадане у приведеному вище вірші, означає знищення їхніх тіл, але не їхніх душ, які, як вони твердять, живуть в місці вічних мук — в озері огню та сірки. Це помилковий висновок, оскільки Святе Письмо в багатьох місцях говорить про знищення душ. (Більше інформації на тему душі можна знайти в нашій брошурці *Що таке душа?*) Прочитуємо деякі відповідні вірші: Псалом 35:17 (КJV): «Господи, чи довго ще будеш дивитися? Врятуй мою душу від їх нищення». Псалом 40:15: «Хай осоромляться й почервоніють усі ті, що на мою душу зазіхають, щоб її погубити. Нехай назад відступлять і застидаються ті, що тішаться моїм нещастям». В обох цих віршах промовцем є Давид. Він розумів, що якби життя було відібране в нього, то це означало б знищення його душі (але душа Давида, який не був непоправним грішником, не повинна була бути знищена назавжди). Давид інколи вживається як тип Ісуса і Церкви, які також переживали переслідування від тих, хто шукав їх погибелі.

Дії 3:23: «І станеться, що кожна душа, яка не послухала б того Пророка, знищена буде з народу». Святий Петро цитує тут Повтор. 18:19. Тим великим пророком є Христос, Голова і Тіло, котрий буде вчителем світу під час Віку Тисячоліття. Усім буде дана можливість зрозуміти Його науки і виявити щодо них послух. Але деякі, що відмовляться бути слухняними, будуть через сто років проби винищені (Іс. 65:20). Інші, котрі будуть слухняні тільки зовні, але відмовляться слухатися Христа з цілого серця, будуть жити аж до кінця Віку Тисячоліття. Живучи самолюбно, а тим самим не користаючи властиво з можливостей Віку Тисячоліття, не приносячи Богові плодів, вони піддадуться спокусам сатани і будуть винищені з-поміж людей як такі, що не поповнили своїх днів добром.

Об'явлення 20:15: «А хто не знайшовся написаний в книзі життя, той укинений буде в озеро огняне». Однак, щоб бути записаним в цій книзі життя, якою у Віці Тисячоліття буде Нова Угода, необхідно мати характер згідний з його зарядженнями, науками, духом і ділом.

(див. статті про угоди в наших публікаціях). Але якщо хтось при кінці Віку Тисячоліття не буде в досконалій гармонії з Новою Угодою, той буде відкинений на вічне знищення, символізоване у вкиненні до «озера огняного».

ДРУГА СМЕРТЬ

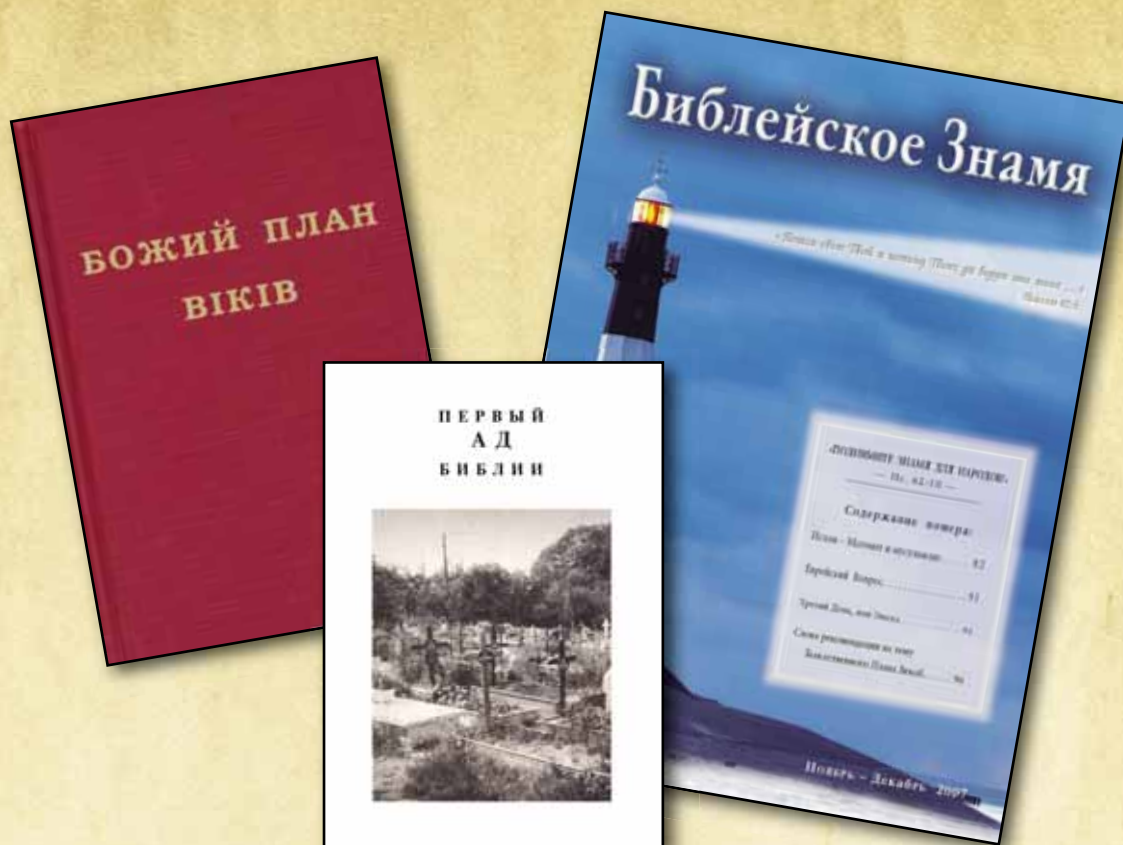
Зауважимо, що символічне «озеро огняне» назване «другою смертю». Це знищення, або смерть, є названа другою смертю в протиставленні до першої, або Адамової, смерті. Це не означає, що всі, котрі йдуть до гробу, помруть *вдруге*. Наприклад *смерть* (Адамів процес умирання) і *гадес* (стан Адамової смерті) мають буди вкинені до неї (Об. 20:14), але в значенні, в якому ніколи перед тим вони не були знищені. Тому це озеро є назване Другою Смертю з огляду на той факт, що для непоправно злих людей це є очевидно їх другою смертю, оскільки їх першою смертю була Адамова смерть (1 Кор. 15:22).

Біблія вчить, що всі мали померти раз — згідно з законом — в Адамі (Рим. 5:15). Цей стан першої смерті був би вічним знищенням, *якби не складена Христом жертва викупу*, що дала Йому силу усунення процесу Адамової смерті, а також стану Адамової смерті (Об. 1:18). Різниця між станом першої й другої смерті не полягає в їх природі як такої, але в їх стосунку до викупу Христа і в тому, як на нього дивиться і як трактує його Бог. Якби Христос не склав себе як викуп, то Адам і його рід увійшли б і залишилися б в стані смерті навечно. Але заслуга викупу дає Ісусові право вивести людський рід з загибелі до нового життя (Пс. 90:3; Об. 1:18); і це право Він застосує в Своєму майбутньому Тисячолітньому Посередницькому Пануванні. Але найперше Він мусить стати перед Отцем в небі, щоб представити свою заслугу викупу в ім'я світу, так як це зробив в ім'я своєї Церкви на початку Віку Євангелії (Лев. 16:15).

Заслуга викупу Христа гарантує світові пробу до життя і тому Бог вважає всіх, котрі померли Адамовою смертю, живими, «бо всі в Нього живуть», тому всі, котрі ще не були на пробі до життя під час Віку Євангелії, будуть пробуджені зі стану смерті (Лук. 20:37,38).

Але для другої смерті не передбачений жоден викуп, оскільки Боже право гласить, що «заплата за гріх смерть» (Рим. 6:23). Оскільки протягом цілої вічності не буде даний жоден викуп за другу смерть, так як це було зроблено у випадку першої смерті, тому вона є вічною. «Вони кару приймуть, вічну погибіль» (2 Сол. 1:8,9).

SB '02, № 175 104–107

Читач *Божого Плану Віків* на кожному кроці знаходить підкріплення віри та більшу близькість з Господом. Ось деякі з його тем:

- Існування Найвищого Розумного Творця
- Біблія як Божественне Об'явлення
- Віки в Історії Світу
- Захована Таємниця
- Повернення Нашого Господа
- Допущення Зла
- День Суду
- Викуп і Реституція
- Духовна і Людська Природи
- Три Дороги
- Царства Цього Світу
- Царство Боже
- День Єгови

Чи ад є місцем вічних мук? Чи Христос пішов до аду й повернувся? Що означає притча про овець і козлів?

- * Відповідь на ці та інші запитання можна знайти в наших брошурах та книжках, які ви за бажанням можете отримати.
- * Щоб отримати весь список наших публікацій, запрошуємо на нашу Інтернет сторінку.

Цю та інші публікації можна знайти на сайті: <http://biblijnyj-prapor.com.ua>

або можна писати на e-mail: smre@biblijnyj-prapor.com.ua.

З цієї адреси доступні подібні сайти у: США, Франції, Німеччині, Великобританії, Польщі, Литві та Росії.